

Arviointikertomus vuodelta 2022

Tarkastuslautakunta 30.5.2023

Sisällysluettelo

1.	LAUTAKUNNAN KATSAUS	3
2.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	5
2.1	Tehtävät ja toiminnan tarkoitus	5
2.2	Kokoonpano.....	5
2.3	Toiminta.....	5
3.	TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	7
3.1	Sitovien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	7
3.1.1	Käyttötalous.....	8
3.1.2	Investoinnit.....	9
3.2	Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen prosesseissa	9
3.2.1	Kiireellisen hoidon prosessi	11
3.2.2	Kiireettömän hoidon ja palvelun prosessi	12
3.2.3	Asumis- ja hoivapalvelujen prosessi	13
3.2.4	Edellytyspalvelut.....	14
4.	HAVAINTOJA VUODEN 2022 ARVIOINTIKOhteista.....	14
5.	YHTEENVETO.....	15

1. LAUTAKUNNAN KATSAUS

Luet parhaillaan itsenäisen Itä-Savon sairaanhoitopiirin, Sosterin, viimeistä arviointikertomusta. Tieto viimeisestä arviointikertomuksesta ja siihen liittyvä aineiston keräys ovat ohjanneet jollain muotoa tarkastuslautakunnan toimintaa.

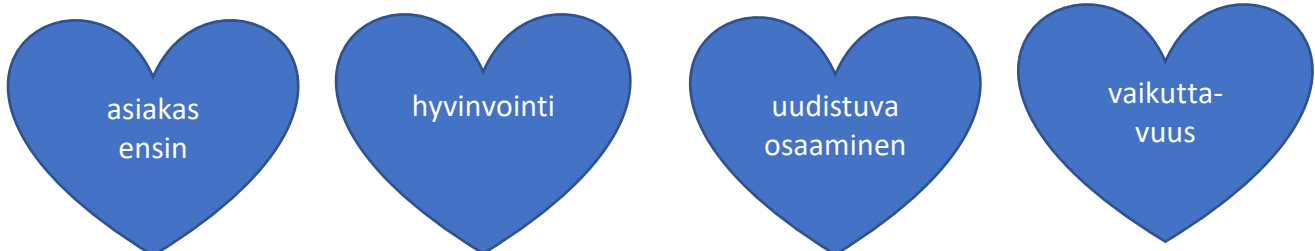
Meillä on ollut aitiopaikka seurata uuden hyvinvointialueen valmistelua ja henkilöstön osallistumista tuohon työhön. Valmistelu on vaatinut paljon, ja samalla on **perustyö** kiireellisessä hoidossa, kiireettömässä hoidossa sekä asumisessa ja hoivassa **hoidettu kiitettävällä tavalla**. Lisäksi koronapandemian aiheuttamat poikkeusolosuhteet ovat jatkuneet koko kuluvan arviointivuoden ja vaikuttaneet toimintaan monella tavoin.

Alueemme saaristoisuudesta johtuen päivystävän sairaalan ja ensihoidon toisistaan riippuvuus ja yhteisvaikutus ovat ehdoton edellytys molempien palvelujen toimivuudelle. Tätä kokonaisuutta tukee osaltaan moniammatillinen yhteistyö. Esimerkiksi Punkaharjulla turvapuhelimen puhelut ohjautuvat ensihoidon, joka tekee palvelutarpeen arvioinnin ja ohjaa yhteydenotot edelleen koti- tai tehosairaanhoitoon. Monitoimiyksiköiden moniammatillista yhteistyötä toivotaan hyödynnettävän laajemmin, esim. lähihoitaja-pelastajatehtävää.

Yksi iso projekti saatiin kuluvana vuonna maaliin. **Sosiaali- ja terveyskeskus otettiin käyttöön suunnitellun aikataulun mukaisesti**, ja kaikki olivat muuttaneet 12.5. mennessä uusiin tiloihin. Muutto sairaalakampukselle mahdollisti tukipalvelujen resurssien hyödyntämisen. Avarat ja valoisa tilat ovat viihtyisät ja mahdollistavat palvelut yhdestä paikasta. Uudet tilat ovat luoneet uutta toimintakulttuuria, parantaneet hoitajien ja lääkäreiden yhteistyötä sekä työergonomiaa ja -turvallisuuksi. **Palliativinen osasto sai viimein oman toimintaympäristön. Uuden keskuksen Kansalaistori luo paremmat edellytykset kolmannen sektorin yhteistyölle**. Kansalaistorilla on mm. OLKA-toiminnan palvelupiste ja erilaista järjestötoimintaa.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän organisaatiomalli on prosessipainotteinen matriisiorganisaatio. Organisaatiomalli perustuu tulosalueisiin. Prosesseja on kehitetty määrätietoisesti, ja sillä on pyritty hoito- ja palvelupolkujen asiakaslähtöisyyden parantamiseen. Tulokset näkyvät mm. prosessien nopeutumisessa, johtamisessa, korkeassa asiakastytyväisyydessä ja siinä, että henkilöstö on motivoitunut osallistumaan kehittämistyöhön. **Arvioinnin tekee haastavaksi se, että sekä prosesseihin että tulosalueille on asetettu tavoitteita, mutta talousarvio on laadittu vain tulosalueille.**

Kaikessa toiminnassa ovat näkyneet Sosterin arvot:

Tarkastuslautakunta kiittää henkilöstöä osallistumisesta hyvien käytänteiden kehitystyöhön. Kehitysideoista on muodostunut uusia toimintamalleja sujuvoittamaan käytännön työtä. Tarkastuslautakunta on poiminut kuulemisten yhteydessä hyviä käytänteitä, joita on nostettu esiin seuraavassa kuvassa. Olemme tehneet yhteistyötä ja käyneet antoisaa keskustelua muiden alueelle siirtyvien tarkastuslautakuntien kanssa. Pidämme tärkeänä, että käytänteitä otettaisiin käyttöön Eloisalla soveltuvin osin.

Hyvät käytänteet

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

2.1 Tehtävät ja toiminnan tarkoitus

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- 2) arvioida, ovatko yhtymävaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kuntayhtymässä ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella
- 4) huolehtia kuntayhtymän ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- 5) valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- 6) valmistella yhtymähallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Lisäksi kuntayhtymän hallintosäännön § 58 mukaan tarkastuslautakunnan on seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja muutoinkin tehtävien suorittamista.

2.2 Kokoonpano

Yhtymävaltuusto valitsi 28.9.2021 toimikaudeksi 2021–2022 tarkastuslautakunnan, johon kuuluvat seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Mauri Wessman, Rantasalmi	Katja Korhonen, Rantasalmi
Varapuheenjohtaja	Keijo Pesonen, Savonlinna	Jaakko Hassinen, Savonlinna
Jäsenet	Anne Herttuainen, Savonlinna	Tarja Turtiainen, Savonlinna
	Pirkko Juuti, Savonlinna	Markku Nousiainen, Savonlinna
	Susanna Peura, Savonlinna	Kati Verho, Savonlinna

Lautakunnan sihteerinä on toiminut tulosalueen sihteeri Marjut Tiilikainen.

Tilintarkastajana on toiminut Elina Hämäläinen, KHT, JHT, KPMG Julkistarkastus Oy.

2.3 Toiminta

Tarkastuslautakunnalla oli vuoden 2022 arviointikertomuksen laatimista varten 12 kokousta ja 5 työkokousta.

Kokousaika	Käsitellyt asiat:	Kuullut vastuuhenkilöt:
29.8.2022	Henkilöstöpalvelut	valvontakoordinaattori Tuula Kärkkäinen
26.9.2022	Päivystys/ensihoito Hallinto	vastaava kenttäjohtaja Simo Nuopponen kuntayhtymäjohtaja Saara Tavi
10.10.2022	Tarkastuslautakuntien yhteistapaaminen	hyvinvointialueelle yhdistyvät lautakunnat: Essote, Sosteri, Pieksämäki, Vaalijala ja hyvon tarkastuslautakunta
18.10.2022	Hallinto PTH Tilintarkastuksen tarkastussuunnitelma	hallintoylihoitaja Maijaterttu Tiainen tulosaluejohtaja Mari Teittinen tilintarkastaja Elina Hämäläinen
14.11.2022	Essoten tarkastuslautakunta	Essoten tarkastuslautakunnan vierailu (uudisrakennus)

17.11.2022	Hallinto /Tilinpäätös 2022 ja aikataulu	kuntayhtymäjohtaja Saara Tavi
22.11.2022	Henkilöstöjärjestöjen edustajat	JHL, Esko Hakkarainen JUKO, Minna Kosonen JUKO lääkärit, Pirkka Ojala SuPer, Leena Paakkunainen Tehy, Ani Kannonmäki
13.12.2022	Yhtymähallituksen puheenjohtajien kuuleminen	I-varapuheenjohtaja Aila Makkonen
17.1.2023	Vierailu Pieksämäen tarkastuslautakuntaan	Essote, Sosteri, Pieksämäki, tarkastuslautakunnat kokoontuivat
24.1.2023	Hallinto, Henkilöstöpalvelut Henkilöstöjärjestö Tehy	henkilöstöpäällikkö, va. tukipalvelujen tulosaluejohtaja Kaija Lappalainen Ani Kannonmäki
14.2.2023	Kotihoito Arviointikertomus 2022	ikäihmisten palvelujen johtaja Niina Laakkonen arviointikertomuksen 2022 aloitus
Työkokoukset: 7.3.2023 4.4.2023 17.4.2023 25.4.2023 12.5.2023		
12.5.2023	Tilintarkastuskertomus 2022 Tilinpäätös ja vastuuvapauden myöntäminen Arviointikertomus 2022	tilintarkastaja Elina Hämäläinen
30.5.2023	Tilintarkastuskertomus 2022 Tilinpäätös ja vastuuvapauden myöntäminen Arviointikertomus 2022	tilintarkastaja Elina Hämäläinen

Lautakunnan jäsenet ovat tutustuneet hallinnon pöytäkirjoihin, talousarvioon ja taloussuunnitelmaan, tilinpäätösasiakirjoihin, henkilöstöraporttiin, sisäisen tarkastuksen vuosiraporttiin, johtoryhmän muistioihin ja arviointilomakkeisiin, joita kuultavaksi kutsutut ovat täyttäneet etukäteen.

Tarkastuslautakunta on havainnollistanut arviointiaan käyttäen arviointikertomuksessa seuraavia väriselitteitä:

vihreä = tavoite toteutui

oranssi = tavoite toteutui osittain

punainen = tavoite ei toteutunut

Lautakunta on saanut selonteon tilintarkastajan suorittamasta tarkastuksesta ja käsitellyt tilintarkastuskertomuksen. Edellä mainittujen tietojen perusteella tarkastuslautakunta antaa Kuntalain 121 §:n mukaisen arviointikertomuksen.

3. TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.1 Sitovien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Toimintatuotot vuoden 2022 muutetussa talousarviossa olivat 200,2 M€ ja toteutuneet yhteensä 204,0 M€. Kasvua vuoteen 2021 oli 1,3 M€. Tuet ja avustukset olivat talousarviossa 2,14 M€ ja toteutuneet 6,91 M€. Tuet ja avustukset ylittivät merkittävästi valtion myönnettyä sairaanhoitopiireille korona-avustusta. Sosterille kirjattiin koronaperusteista valtionavustusta yhteensä 4,1 M€.

Toimintakulut vuoden 2022 muutetussa talousarviossa olivat 197,0 M€ ja toteutuneet yhteensä 200,9 M€. Kulueristä suurimmat olivat palvelujen ostot ja henkilöstökulut. Palvelujen ostot toteutuivat 87,7 M€:n suuruisina eli 3,2 M€ budjetoitua suurempana. **Henkilöstökulut toteutuivat 85,7 M€:n suuruisina eli 2,6 M€ pienempänä kuin oli budjetoitu.**

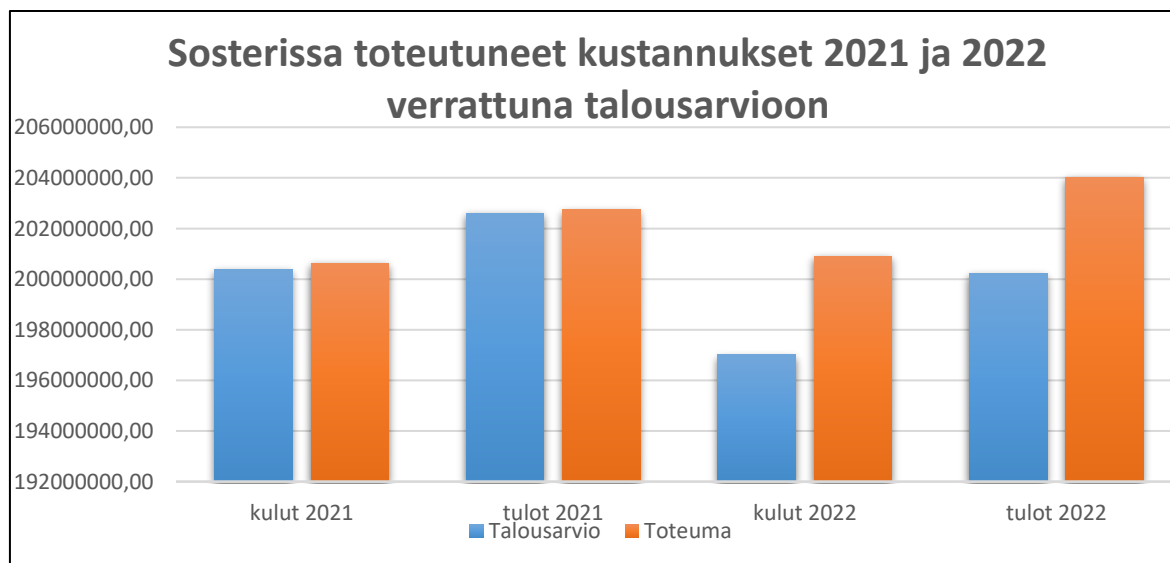
Vuoden 2022 aikana tehtiin kaksi talousarviomuutosta. Yhtymävaltuuston 16.11.2022 päätöksen mukaan (§ 21) perusterveydenhuollon uudisrakennuksen loppuunsaattamiseksi talousarvioon lisättiin 2,15 M€:n määräraha.

Toinen talousarviomuutos vahvistettiin 8.12.2022, kun yhtymävaltuusto hyväksyi (§ 28)

- erikoissairaanhoidon menojen 6,4 M€:n ylitykset
- erikoissairaanhoidon ulkoisten tuottojen 4,9 M€:n ylitykset
- perusterveydenhuollon menojen 2,5 M€:n ylitykset
- perusterveydenhuollon ulkoisten tuottojen 2,3 M€:n ylitykset
- korona-avustusten määräksi arvioitiin 4,5 M€

Savonlinnan kaupunki asetti Sosterille 5 M€:n säästötavoitteen vuodelle 2022. Toimeenpanoa varten laadittiin ns. kehitysohjelma, jolla Savonlinnan kuntalaskutukseen haettiin alenemista. **Säästöjen toteutumisesta ei ole esitetty tarkkoja lukuja, mutta säästöjä saatiin lomapalkkavelkaa pienentämällä 0,8 M€, jättämällä hallinnon tehtäviä täyttämättä sekä investointeja suorittamatta.** Investoinneista luopumisella voi olla haittavaikutuksia, mutta on vaikeaa arvioida, kuinka suuria haasteita esim. erikoissairaanhoidon investointisuunnitelmista luopuminen tarkoittaa potilas- ja hoitotyössä.

Taulukko: Sosterissa toteutuneet kustannukset 2021 ja 2022 verrattuna talousarvioon

3.1.1 Käyttötalous

Erikoissairaanhoidon maksutuotot pienenevät 6,8 % edellisestä vuodesta ollen kuitenkin 0,2 M€ alle talousarvion. Ulkoiset kulut ylittyivät 0,5 M€ arviointivuonna, ja edelliseen vuoteen verrattuna ne olivat 1 M€ pienemmät. **Palvelujen ostot ylittyivät talousarvioon nähden, mutta pienenevät 1,3 M€ vuodesta 2021.** Kokonaisuutena siis tuotot pienenevät, mutta kulut kasvoivat. Tuet ja avustukset ylittivät talousarvion 1,5 M€:lla, ja ne koostuivat pääosin valtiolta tulleista korona-avustuksista.

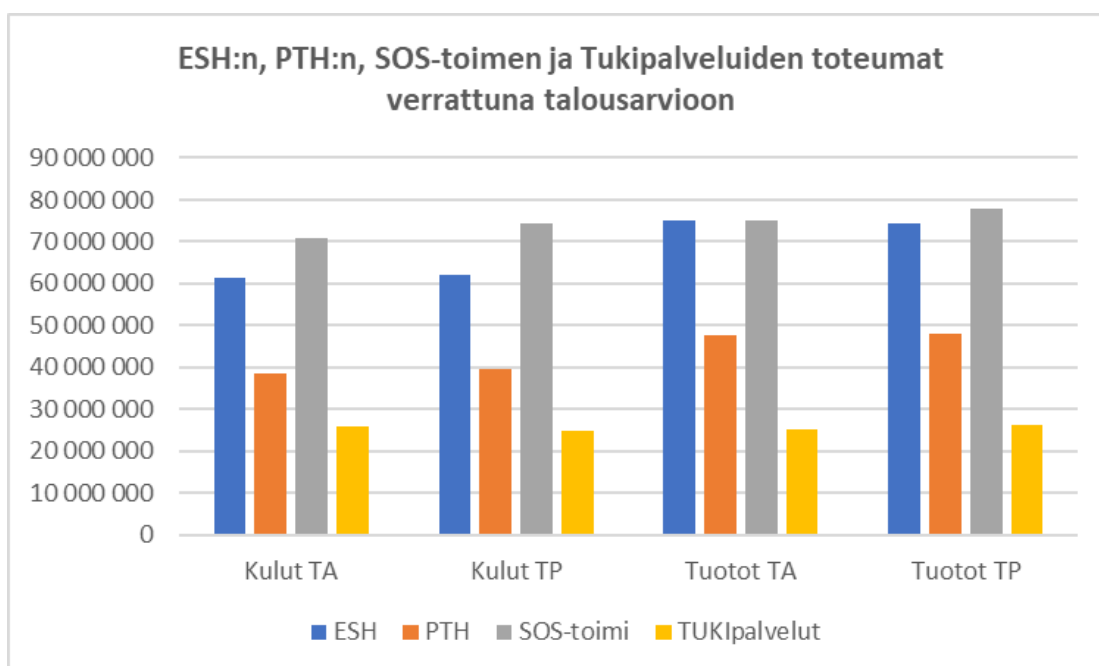
Perusterveydenhuollon ulkoiset kulut ylittivät talousarvion, ja edelliseen vuoteen verraten kulut kasvoivat 7,8 %. Kasvua selitti osaltaan mielenterveyden ja riippuvuuksien hoidon uudistus, jolla palveluja siirtyi perusterveydenhuollon järjestettäväksi.

Palvelujen ostot olivat edellisen vuoden tasolla, ylittäen talousarvion 1,5 M€:lla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion, mutta kasvoivat vuoteen 2021 verraten 2,2 M€. Tuotot ja avustukset ylittyivät korona-avustusten myötä, ja toimintatuotot kasvoivat 4,9 M€ edellisestä vuodesta.

Perusterveydenhuollossa osastopaikat vähenivät kaikkiaan 18 paikalla. Keväällä 2022 palliatiivinen osasto hoito käynnistyi 12 paikalla, ja samalla kuntoutusosastojen paikkamäärä väheni. Geriatria kuntoutusosastopaikkoja oli 50 ja mielenterveyden ja riippuvuuksien paikkoja 18.

Sosiaalipalveluissa kulut ylittyivät lastensuojelussa ja vammaispalvelussa sekä mielenterveyskuntoutujien asumisessa, mutta tilinpäätöksestä ei selviä syytä. **Kaiken kaikkiaan sosiaalipalveluissa ulkoiset kulut ylittivät talousarvion 3,5 M€:lla,** mutta ne kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna vain 0,5 M€. Tuotot pysyivät edellisen vuoden tasolla. Myös sosiaalipalveluihin kirjautui valtion korona-avustuksia mutta vähemmän kuin muille tulosalueille. **Lastensuojelussa sekä huostaanottojen että kiireellisten sijoitusten määrä kasvoi vuodesta 2021 merkittävästi.**

Tukipalveluissa ulkoisten tuottojen talousarvion ylitys oli 1,0 M€. Tuet ylittyivät valtion korona-avustusten vuoksi. Kulut alittivat talousarvion 1,2 M€:lla ja vähenivät vuoteen 2021 verraten 7,8 %. Hallinnossa talousarvio alittui, koska avoimia tehtäviä ei saatu täytettyä. Lääkehuollossa ja tekniikassa (sähkö ja lämpö) talousarvio ylittyi. Toiminnallisista tavoitteista yksi iso projekti saatiin maaliin, kun uudisrakennus valmistui ja otettiin käyttöön huhtikuussa 2022.

Sosiaalipalveluiden toiminnallisena tavoitteena on kotona pärjäämistä tukevan jakson järjestäminen 3 vrk:n kuluessa, mutta sitä ei ole raportoitu. Perusteluna on, että tavoitteiden mittaaminen ja raportointi ei ole ollut teknisistä syistä mahdollista. Tilinpäätöksestä ei selviä, mitkä ovat olleet mainitut tekniset syyt.

3.1.2 Investoinnit

Talousarviossa 2022 investointeihin oli varattu alun perin 4,34 M€. Sosterin yhtymävaltuustossa 8.12.2022 (§ 28) hyväksyttiin perusterveydenhuollon tilojen rakentamista varten talousarviomuutos 2,15 M€. Sen jälkeen investointeihin oli käytettävissä yhteensä 6,49 M€. Tilinpäätöksen sivulla 40 olevassa taulukossa sarakkeessa ”Talousarvio muutoksen jälkeen” luku 6 074 803 on virheellinen luku. Luvusta puuttuvat tukipalvelujen ruokavaunut, äylääkekaappi, MIERI jäähdyttävä ilmastointi ja tehostetun valvontaosaston siirto, yhteensä 0,42 M€.

Perusterveydenhuollon uudisrakennuksen hankkeeseen oli varattu vuodelle 2022 yhteensä 3,274 + 2,154 eli 5,428 M€, ja toteutuma oli 5,429 M€. Hankkeen perustamiskustannusarvio oli 20,47 M€ ja lopullinen kokonaiskustannusarvio 27,8 M€, joka ylittyi 1,54 M€, joten hankkeen lopullinen toteutunut kustannus on 29,34 M€.

Erikoissairaanhoidon investointeihin talousarvioon oli varattu 647 000 €, josta toteutui 399 237 €, eli alitusta tuli 247 763 €. Tukipalvelujen kone- ja laiteinvestointeihin oli varattu 420 000 €, josta toteutui 96 100 €. Alitusta oli yhteensä 323 900 €. Investointeihin liittyvät alitukset ovat pääosin seurausta kehitysohjelman edellyttämien säästöjen toimeenpanosta.

Investointeihin käytettiin 2022 yhteensä 5,9 M€ (vuonna 2021 12,6 M€). Investointeja koskeva seuranta ja talousarviomuutos on toteutettu hallintosäännön mukaisesti talousarviovuoden aikana. Vaikka suunnitelman sisäinen toteuma poikkeaa alkuperäisestä, ei valtuustotason sitovaa määrärahaa ole ylitetty.

Kuntalaskutus

Kuntalaskutus ylittyi 2,3 M€ ja kasvoi edellisvuodesta 4,9 M€ eli 3 %. Kustannuksia syntyi arvioitua enemmän sosiaalipalveluissa, erityisesti mielenterveyskuntoutujien asumispalveluissa, vammaispalveluissa ja lastensuojelussa. Aikaisempaan verrattuna vuonna 2022 vain Juva ja Puumala saivat hyvitystä, ja muiden osalta kuntalaskutus kasvoi.

3.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen prosesseissa

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on prosessipainotteinen matriisiorganisaatio. Strategian mukaiset toiminnalliset tavoitteet on määritelty Kiireellisen hoidon, Kiireettömän hoidon, Asumisen ja hoidon sekä Edellytyspalveluiden prosesseille. Lisäksi on asetettu prosessien yhteiset tavoitteet koko organisaatiolle.

Koko organisaatiota koskevat tavoitteet vuodelle 2022 ovat samat kuin vuodelle 2020 ja 2021 asetetut tavoitteet:

- väestön hyvinvointia ja asiakkaan arjessa pärjäämistä edistetään kokonaisvaltaisella huolenpidolla
- vahvat yhteistyöverkostot turvaavat vaativan sairaanhoidon ja henkilöstön ammatillisen kehittymisen
- ammattihenkilöstö kokee Sosterin veto- ja pitovoimaisena työnantajana
- asiakastytyväisyys 94 %

- terveysperusteisten poissaolojen määrä on 10 % vähemmän vuoden 2019 tasoon verrattuna

Tavoitteiden toteutuminen:

- Väestön hyvinvointia pyrittiin lisäämään tiedolla: **Sosterin terveysvinkit -juttusarja toteutettiin Itä-Savossa. Lisäksi uudisrakennukseen avattiin Kansalaistori, joka toimii järjestöjen informaatio- ja palvelupisteenä asiakkaille.**
- Ammattihenkilöstö (hoitotyö) on kansallisen hoitotyön työtyytyväisyys selvityksen mukaan Sosterissa tyytyväistä/sitoutunutta.
- Asiakastytyväisyyden mittaaminen prosentuaalisesti ei anna kehittämiseen sisällöllisiä lähtökohtia. Asiakastytyväisyys laski yhden prosenttiyksikön verran edellisestä vuodesta. **Tilinpäätöksestä ei selviä, missä ja miten koko Sosteria koskeva asiakastytyväisyys on mitattu.**
- **Terveysperusteiset poissaolot eivät vähentyneet vuoteen 2019 verrattuna, koska niitä oli 750 enemmän kuin vuonna 2019.** Tavoite ei toteutunut.

Koko organisaatiota koskevat toiminnalliset tavoitteet olivat samat vuodelle 2022 kuin vuosille 2020 ja 2021. Koko organisaatiota koskevat tavoitteet ovat hyviä ja kehityshakuisia, mutta niiden toteutumisen arviointi on mahdotonta, koska tavoitetasot ja mitattavuus puuttuvat. Väestön hyvinvointiin ja asiakkaan arjessa pärjäämiseen liittyvä tavoite on toiminnallinen eikä ole siis mittareilla mitattavissa. Kansallisen hoitotyön työtyytyväisyys selvityksen Sosteri-kohtaiset tulokset eivät selviä tilinpäätöksestä. Tavoitteen toteutumista on vaikea arvioida.

Lisäksi tarkastuslautakunta huomauttaa, että prosessien vastuuhenkilöiksi on kirjattu ”prosessin johtaja”, mutta vastuuhenkilöt tulee määritellä ilmoittamalla prosessin vastuuhenkilön virkanimike.

Kuva Sosiaali- ja terveyskeskuksen Kansalaistorilta

3.2.1 Kiireellisen hoidon prosessi

Kiireellisen hoidon prosessin menestystekijät ovat olleet useana vuonna samat: nopea hoitoon pääsy ja hoidon toteutus, tarvittava hoito toteutuu yhdellä käyntikerralla ja palvelun koettu laatu. Verrattuna edelliseen arviointivuoteen prosessin tavoitteet paranivat kahden kriittisen menestystekijän osalta. Päivystyksen nopean hoidon linjalle läpimenoaika parani 1,9 prosenttiyksikköä, ja päivystykseen palanneiden määrä väheni 0,23 prosenttiyksikköä. Päivystysalueelta jatkohoitoon siirtyminen heikkeni edelliseen vuoteen hieman ollen kuitenkin edelleen erinomaisella tasolla. **Asiakastyytyväisyys heikkeni edellisestä vuodesta 5,5 prosenttiyksikköä, mitä voi pitää jo merkittävänä heikentymisenä.** Ruuhkautuva päivystys ja sitä kautta pidentyneet odotusajat vaikuttavat asiakastyytyväisyyteen.

Kriittinen menestystekijä:	Mittari	Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Nopea hoitoon pääsy ja hoidon toteutus	Läpimenoaika (aika, h)	Päivystyksen nopean hoidon (Fast Track) -linjalla läpimenoaika on korkeintaan 2 h	81,5 %	● Tavoite toteutui
	Läpimenoaika (aika, h)	Päivystysalueelta siirto jatkohoitoon tapahtuu oikea-aikaisesti tunnin sisällä päätöksestä	91,3 %	● Tavoite toteutui
Tarvittava hoito toteutuu yhdellä käyntikerralla	Päivystykseen palaavien osuus	Päivystykseen uudelleen 72 tunnin sisällä saman vaivan takia palaavien määrä on korkeintaan 4 % kävijöistä.	5,6 %	● Tavoite ei toteutunut
Palvelun koettu laatu	Asiakastyytyväisyys	HappyOrNot-mittauksessa tyytyväisten osuus vähintään 94%	89,0 %	● Tavoite ei toteutunut

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomion asiakastyytyväisyyden heikkenemiseen ja kannustaa kehitystyössä miettimään, miten jokainen työntekijä voi vaikuttaa omalla toiminnallaan asiakastyytyväisyyden parantamiseen.

3.2.2 Kiireettömän hoidon ja palvelun prosessi

Kiireettömän hoidon menestystekijät olivat osittain samoja kuin edeltävänä vuonna. Tavoitteisiin pääsemiseen vaikutti edelleen koronapandemia, joten tavoitteet eivät toteutuneet kaikilta osin. Lääkäreiden ja sairaanhoitajien työpanoksen allokointi tartunnan jäljitykseen ja infektioaseman toimintaan, lääkäriresurssien saatavuuden vaihtelu sekä lääkäri- ja erikoissairaanhoitossa aiheuttivat haasteita kiireettömään hoitoon pääsystä.

Asiakastyytyvää mitattiin edelleen HappyOrNot-mittarilla. Tavoitteesta jäätin hiukan, mutta asiakastyytyvyys oli siitä huolimatta hyvällä tasolla. Edellisinä vuosina palvelun laadun ja vaikuttavuuden tavoitteena ollut Palvelun laatu- ja vaikuttavuusmittari, jota ei ollut otettu käyttöön koronan takia vielä vuonna 2021, ei kuulunut enää vuonna 2022 käytettyihin mittareihin.

Kriittinen menestystekijä	Mittari	Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Nopea hoidon tarpeen /ongelman havaitseminen ja hoitoon pääsy ja diagnostiikka sekä mahdollisimman viiveetön hoitokokonaisuus	Hoitoon pääsy (aika, päiviä) (T1 ja T3) (hoitoa odottavat)	Perusterveydenhuoltoon vastaanotolle asiakas pääsee 7 vuorokauden kuluessa, mikäli hoidon tarve sitä edellyttää ja erikoissairaanhoitoon kolmen viikon kuluessa lähetteen saapumisesta, mikäli hoidon tarve sitä edellyttää.	Perusterveydenhuollon vastaanotolle odotusajan mediaani oli 2–25 vrk vuorokautta johtuen lääkäriresurssin vaihtelusta ja koronapandemian vaikutuksista resurssien allokointiin	● Tavoite toteutui osittain
	Sairauspäivärahopäivien määrä (Kelan tilasto)	Sairauspäivärahopäivien määrä vähenee 5 % vuoden 2016 tasosta	Erikoissairaanhoitoon odotusajan mediaani oli 45 vuorokautta	● Tavoite ei toteutunut
		Sosterin ja yksityisten työterveyshuoltojen välisen Työotemallin käyttöönotto	Kelan korvaamien sairaspäivärahopäivien määrä kasvoi 2,7 % vuoden 2016 tasosta	Työote-hanke käynnistyi sovitusti
Palvelun laatu ja vaikuttavuus	Asiakastyytyvyys	HappyOrNot-mittauksessa tyytyväisten osuus vähintään 94 %	Palveluun tyytyväisten osuus oli 93 % vuoden 2022 aikana	● Tavoite toteutui osittain

Tarkastuslautakunnan huomion mukaan perusterveydenhuollon mediaani ilmoitettiin vaihteluvälillä 2–25 vuorokautta. Mediaani on keskiluku, joka ilmoitetaan yksittäisenä lukuarvona.

3.2.3 Asumis- ja hoivapalvelujen prosessi

Asumis- ja hoivapalvelujen kriittiset menestystekijät ja tavoitteet ovat olleet usean vuoden ajan samoja. Asiakkaiden hyvinvoinnin kannalta on tärkeää kotihoidon välittömän työajan lisääminen, mutta **tavoitteisiin ei ole tänäkään toimintavuonna päästy**. Uusien toimintatapojen kehittämistä ja käyttöönottoa on jatkettava.

Kriittinen menestystekijä	Mittari	Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Nopea palvelun tarpeen arviointi ja viiveetön palvelun piiriin pääsy	Omaishoidontukihakemuksen käsittelyyn kuluva aika	Omaishoidontukipäätös 30 vrk:n kuluessa	14 vrk	● Tavoite toteutui
	Palveluasumishakemuksen saapumisen ja SAS-ryhmän käsittelyn välinen aika	Keskimääräinen odotusaika on enintään 1kk	**	Tavoitetta ei voitu arvioida
	Palveluasumistarpeen toteutuksen ja palveluasumiseen pääsyn välinen aika	Keskimääräinen odotusaika on enintään 2 kk	**	Tavoitetta ei voitu arvioida
Mahdollisuus asua kotona toimintakykyisenä mahdollisimman pitkään	Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet ikäihmiset	92 % 75 vuotta täyttäneistä asuu itsenäisesti tai palvelujen turvin kotona	92,6 %	● Tavoite toteutui
	Omaishoidon piirissä olevat yli 75-vuotiaat	5 % yli 75-vuotiaista on omaishoidon piirissä	5,4 %	● Tavoite toteutui
	Kotihoidon asiakkaan voimien ja palvelutarpeen mukainen hoiva/hoitopaikka	Keskeytyspäivät puolivuorokautta (poissa kotihoidosta, esim. sairaalajakso), alle 5 pv / hlö / 6 kk	11,7 pv	● Tavoite ei toteutunut
	Kotihoidon lähihoitajien välitön työaika	välitön työaika 60 %	51 % ja matka-aika 15% (Enonkoski) 49 % matka-aika 18 %	● Tavoite ei toteutunut

** Toteumaluku puuttui, joten tarkastuslautakunta ei voi arvioida tavoitteen toteutumista.

Kotihoidon lähihoitajien välittömän työajan toteumassa ei selviä, mihin lukuihin Enonkoski viittaa. Lautakunnan mielestä on huolestuttavaa, että välitön työaika vähenee tavoitteeseen nähden. Tärkein työ on ihmisen kohtaaminen, ja siihen tulee panostaa entistä enemmän. Asumis- ja hoivapalveluiden prosessien tavoitteiden toteutumisissa on tapahtunut parannusta edelliseen vuoteen. Kotihoidon toimintaedellytyksiä on edelleen parannettava.

3.2.4 Edellytyspalvelut

Edellytyspalveluiden ainoa kriittinen menestystekijä kuului vielä vuonna 2021 kiireettömän hoidon ja palvelun prosesseihin. **Menestystekijä on laaja ja mittari epätarkka.** Tavoitetta ei ollut asetettu konkreettisesti.

Kriittinen menestystekijä	Mittari	Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Sähköiset palvelut ja työvälineet ovat jatkuvasti käytössä asiakkailta ja henkilökunnalla	Sähköisten prosessien käyttöön-otto ja edistäminen	Etäpalvelut yleistyvät eri tulosalueiden ja prosessien asiakaspalvelujen tuotannossa	Tavoite toteutui terveyspalveluissa	Tavoitetta ei voitu arvioida

Tarkastuslautakunta suosittaa, että tavoitteen toteutuminen on mitattavissa. Tavoitteen arviointi edellyttää, että tavoitteelle on asetettu jokin mitattava konkreettinen arvo.

4. HAVAINTOJA VUODEN 2022 ARVIOINTIKOhteista

Tilintarkastus

Tilintarkastuksen tavoitteena kuluneena vuonna oli tarkastaa hallinnon lainmukaisuus, kirjanpidon oikeellisuus, sisäinen valvonta, riskienhallinta sekä konsernivalvonta ja valtionosuuksien perusteet.

Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan tilintarkastus toteutui suunnitelman mukaisesti. Tilintarkastus on ollut vastuullista, huolellista ja ammattimaista. Tilintarkastajan ja tarkastuslautakunnan yhteistyö on sujunut erinomaisesti.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus ostettiin Talvea Oy:ltä. Sisäisen valvonnan painopisteenä vuonna 2022 oli kuntayhtymän hankehallinnointi, ja erityisesti tarkasteltiin sopimusprosessia. Sisäisessä raportissa esitetyt havainnot on siirretty huomioitavaksi uudelle hyvinvointialueelle.

Huomioita kuulemisista

Tarkastuslautakunta kuuli arviointikertomuksen laatimisen tueksi useita henkilöitä. Kuulemisissa korostui hyvinvointialueelle siirtyminen, jonka valmisteluun useat henkilökunnan jäsenet osallistuivat omien perustehtäviensä lisäksi. **Valmistelun yhteistyö sujui hyvin työntekijöiden kesken.** Tiedonkulkuun johdon ja työntekijöiden välillä sekä selkeisiin ohjeisiin tulee kiinnittää enemmän huomiota.

Henkilöstön saatavuuden ongelmaa ilmeni jatkuvasti työyksiköissä. Hyvinvointialueen valmistelun keskenäisyys ja koronapandemian jatkuminen aiheuttivat epävarmuutta. Ratkaisuna työvoimapulaan otettiin käyttöön korotettu kutsuraha. **Pitovoimaa parannettiin määräaikaista työsuhteita vakinaistamalla.** Sosterissa on saatu hyviä kokemuksia oppisopimuskoulutuksista työvoimapulan helpottamiseen. **Oppisopimuksella on koulutettu lähihoitajia, hoiva-avustajia ja laitoshuoltajia.**

Omavalvonnan osalta tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, miten valvonnassa tehtyjen havaintojen perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpeisiin ja toisaalta miten turvataan valvonnan objektiivisuus ja riippumattomuus. Esimerkiksi hoitajapulaan ratkaisu ei ole se, että asiakaspaikat ovat täyttämättä ja kotihoidossa tehdään vähemmän käyntejä.

Työvoimapula näkyy myös lääkärikunnassa. **Yhtenä syynä oli viime vuosien vähäinen rekrytointi.** Hyvinvointialueella tulee panostaa ammattimaiseen rekrytointiosaamiseen ja hyödyntää kesälääkäreiden ohjauksesta saadut kokemukset. Etälääkäripalvelun käyttöönoton myötä saatiin osittain apua lääkärivajeeseen. Myös lisäämällä lääkkeenmäärämisahoito-oikeudellisten hoitajien määrää lääkäripulan haasteita on pystytty lieventämään.

Hoitotyön laatu takaa sairaalan toimintaedellytykset: kokonaisvaltaisemman hoidon, resurssien oikean kohdentamisen, hoitajaksojen ja odotusaikojen lyhentymisen. Kehittäminen vaatii johtamista, ja johtamisrakenteella luodaan edellytyksiä jatkuvalla kehittämiselle. Hoitotyön rakenteilla on vaikutusta alan veto- ja pitovoimaan.

Peruspalvelut on hoidettu Sosterissa hyvin haastavista ajoista huolimatta. Sosterin henkilökunta on ollut motivoitunut, ja työntekijöiden kehitysideoita on palkittu. Työntekijöiden osallistamista kehitystyöhön kannattaa kuitenkin jatkaa myös hyvinvointialueella. Sosterin työntekijät ovat kokeneet voivansa lähestyä helposti ja avoimesti johtotasoa, mikä on lisännyt työssä viihtymistä.

Työterveyshuollon palveluihin on oltu tyytymättömiä. Henkilöstön työssä jaksamiseen on panostettu mm. kehittämällä korvaavan työn malli, mistä on saatu myönteisiä tuloksia. Työntekijöiden työssä viihtyminen edellyttää työntekijöiden tasapuolista kohtelua, minkä takia ammattinimikkeitä tulee jatkossa yhtenäistää.

5. YHTEENVETO

Vuoden 2022 lopussa Sosteri lopetti toimintansa itsenäisenä sairaanhoitopiirinä. Sosterin syntymiseen johtaneet palvelurakenteen muutokset ovat turvanneet sosiaali- ja terveyspalvelut useissa kunnissa Savonlinnan seutukuntaa laajemmalla alueella. Savonlinnan sairaala on yksi Suomen vanhimmista keskussairaaloista, ja se on kehittynyt vuosien saatossa ajanmukaiseksi ja moderniksi keskussairaalaksi.

Toiminta jatkuu Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisana. Sote-uudistuksen ja siitä seuranneiden muutosten tulee vahvistaa Savonlinnan sairaalaa. Uudistus sisältää lupauksen paremmista palveluista kansalaisille. Seutukunnan saaristoisuus edellyttää sairaalan säilymistä, ja sairaala palvelee myös matkailijoita ja vapaa-ajanasukkaita ympäri vuoden.

Vuosien aikana tehdyn kehitystyön ja henkilökunnan osallistumisen siihen tulee jatkua Eloisassakin. Olemme kirjanneet muutamia erinomaisia kehitysideoita arviointikertomuksen alkuun. Hyvät käytänteet ovat luonteva osa palvelurakenteen vahvistamista.

Kiitämme kaikkia Sosterin työntekijöitä omistautumisesta vaativaan työhön sekä toivotamme menestystä tulevaisuuteen.

Savonlinnassa 30.5.2023

Mauri Wessman
puheenjohtaja

Keijo Pesonen
varapuheenjohtaja

Anne Herttuainen

Pirkko Juuti

Susanna Peura

Kuvassa: Keijo Pesonen, Anne Herttuainen, Mauri Wessman, Susanna Peura, Pirkko Juuti ja tarkastuslautakunnan sihteeri Marjut Tiilikainen